

عنوان مقاله:

نگاهی بر زندگی حافظ شیرازی

محل انتشار:

دومین کنفرانس ملی مطالعات کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 13

نویسنده:

سعادت حسینی نیک - ارشد زبان و ادبیات فارسی، آموزش و پرورش شهرستان دزپارت

خلاصه مقاله:

خواجه شمس الدین محمد بن بهاء الدین محمد حافظ شیرازی (۷۹۲ - ۷۲۷ هجری قمری) مشهور به لسان الغیب، ترجمان الاسرار، لسان العرفا و ناظم الاولیاء، متخلص به حافظ، شاعر فارسی گوی ایرانی است. بیشتر شعرهای او غزل است. مشهور است که حافظ به شیوه سخن پردازی خواجوی کرمانی گرویده و همانندی سخنش با شعر خواجه مشهور است. حافظ را از مهمترین اثرگذاران بر شاعران فارسی زبان پس از خود می‌شناسند. در سده های هجدهم و نوزدهم میلادی اشعار او را به زبانهای اروپایی نیز ترجمه کردند و نامش به محافل ادبی جهان غرب نیز راه یافت. هر سال در بیست مهر مراسم بزرگداشت حافظ در آرامگاهش در شیراز با حضور پژوهشگرانی از اقصا نقاط دنیا برگزار میگردد. در تقویم رسمی ایران بیست مهر را روز بزرگداشت حافظ نامیده‌اند. مشهور است که حافظ در سالهای نوجوانی و آغاز جوانی شاگرد نانوا بوده و از نسخه های خطی نیز رونوشت برمی داشته است. آگاهیها درباره تحصیل و تدریس حافظ فقط از اشاره های خودش در شعرها و نیز مقدمه ای است که محمد گلندام در نهایت اختصار نگاشته است. حافظ در اشعار خویش به حضورش در مدرسه، چهل سال تحصیل علم و فضل، درس صبحگاهی و حفظ قرآن برپایه قرائت های گوناگون اشاره کرده است. آوازه حافظ سبب شده بود که حاکمان سرزمینهای دور و نزدیک او را فراخوانند. او در طول زندگی با بسیاری از سلاطین و بزرگان تعامل داشت و با اهل علم و ادب و شعر هم همنشینی میکرد و از احوال صوفیان و درویشان زمانش هم باخبر بود؛ اما خودش هرگز در هیچیک از این گروه ها قرار نگرفت. حافظ هیچ گناهی را سنگین تر از مردمفریبی و ریاکاری نمیدانست و همواره به اهل تظاهر در اشعارش میتاخت. مکتب حافظ رندی است و رندی اساسیترین اصطلاح در شعر و جهان بینی حافظ است؛ از اینرو، شناخت رندی شناخت جهان بینی و اندیشه و هنر حافظ را نتیجه میدهد. رندی، در نگاه حافظ، نظامی روشنفکرانه و فلسفی است؛ و متفکر رندی روشنفکر. بیش از هر شخصیت دیگری که در دیوان دیده میشود رند است که حامل پیام حافظ است. بیشتر صاحب نظران بر آنند که حافظ غزل فارسی را به اوجی رساند که دیگر هرگز تکرار نشد. شعر حافظ دارای سه فضای عاشقانه و عارفانه و مدحی است. حافظ پژوهان برجسته ترین ویژگی سبکی غزل او را «پریشانی» دانسته اند؛ یعنی استقلال و عدم ارتباط ابیات: هر بیت موضوعی علی حده مطرح میکند. حافظ با دگرگونیهای پی در پی در صور خیال و بنمایه ها سبب میشود خیال شود که موضوع شعر پیوسته تغییر میکند، درحالیکه شاید چنین نباشد. از اینرو، برای تحلیل درست غزل حافظ باید مرز ظریف میان موضوع بیان شده و روشهای گوناگون بیان آن موضوع را در نظر داشت.

کلمات کلیدی:

حافظ، شعر، شاعر، غزل، قرآن، رندی، وزن، عروض، زندقیه

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1648617>

